

Platforma 10 volá po jednotném a férovém systému financování sociálních služeb

20.6.2024 - | Armáda spásy

Nestátní poskytovatelé sociálních služeb sdružení v Platformě 10, kteří dlouhodobě upozorňují na rozdíly v odměňování pracovníků v sociálním segmentu, poukazují na naléhavou potřebu nárokového, předvídatelného, spravedlivého a rovného systému financování.

„Poskytovatelé sociálních služeb naléhavě potřebují pro zajišťování sociálních služeb pro své klienty jednotný, transparentní, férový a predikovatelný systém financování. V současné době takový systém chybí. Ministerstvo práce a sociálních věcí se pokouší některé věci zlepšovat a řešit systémově. Jde například o dřívější rozhodnutí o zaslání finančních prostředků na jednotlivé kraje, hledání nového způsobu financování se zapojením všech partnerů, včetně poskytovatelů sociálních služeb i z nestátního sektoru, zvyšování úhrad na klienty či zvýšení plnění ze zdravotnických úkonů. To je pozitivní, ale bohužel se jedná pouze o dílčí kroky. Bez globální změny systému se příliš dopředu nepohneme,“ sděluje Jan František Krupa, národní ředitel sociálních služeb Armády spásy a mluvčí Platformy 10, sdružující největší z těchto nestátních organizací v České republice.

Platforma 10 vnímá jako důležité, aby byl nastaven takový systém, který bude spravedlivý ke všem poskytovatelům sociálních služeb, bez ohledu na to, jakou právní formu dotyčný poskytovatel má a kdo je jeho zřizovatelem. V současné době funguje financování sociálních služeb tak, že hlavní zdroj financí z kapitoly 313 Ministerstva práce a sociálních věcí je rozdělen dle historických, a tedy již dávno nepřesných směrných čísel. Směrným číslem se rozumí procentuální dělení dotační částky, která se následně dle těchto procent rozděluje do krajů. V některých krajích jsou díky tomu služby zabezpečeny dobře, v jiných krajích ale nikoli. Neexistuje jednotná forma práce s těmito finančními prostředky.

„Pro nás je velmi důležité, aby byl nový systém opravdu jednotný, což je stěžejní především pro poskytovatele s celonárodní působností, jako je třeba Armáda spásy, Naděje, Charita, Diakonie apod. Je značně problematické, když jsou v jednom kraji uznatelným nákladem například režie, tedy náklady spojené se zabezpečením služeb (vedení, řízení, ekonomika, personalistika, fundraising apod.) a v jiném ne. Jinde se jedná třeba o stravenky,“ popisuje Jan František Krupa a dodává: *„Současný systém také vede k významným rozdílům mezi podmínkami financování pro poskytovatele z nestátního a státního sektoru. Takovým elementárním důkazem obrovského rozdílu v zabezpečení služeb je rozdíl mezi mzdovou a platovou sférou.“*

Výrazný nepoměr, který panuje mezi možnostmi mezd u nestátních poskytovatelů a tabulkových platů u státních organizací, ukazuje na nerovnováhu v zabezpečení sociálních služeb. Zaměstnanci nestátních neziskových organizací stále vydělávají v průměru o několik tisíc korun měsíčně méně než jejich kolegové, kteří vykonávají stejnou práci pro organizaci zřizovanou státem, krajem či městem. Z průzkumu Asociace poskytovatelů sociálních služeb z února 2024 vyplynulo, že 15 % zaměstnanců sociálního segmentu z neziskových organizací hodlá v horizontu jednoho roku změnit práci. Více než třetina těchto lidí uvádí jako hlavní důvod nízké finanční ohodnocení. Stejný průzkum uvádí, že 41,6 % nestátních zaměstnanců sociálních služeb považuje svou odměnu za spíše nebo zcela nespravedlivou.

Rozdíl mezi průměrem mzdové a platové sféry byl v roce 2023 u pracovníků sociálních služeb poskytujících domácí péči 3 994 Kč měsíčně. O ještě větší rozdíl se jednalo u pracovníků sociálních

služeb v pobytové péči, zde se průměrná odměna lišila o 5 261 Kč. Největší rozdíly pak byly ve výplatách zdravotních sester bez specializace zaměstnaných v sociálních službách. Ty, které pracují pro nestátní organizace, měly na výplatní pásce průměrně o 14 863 Kč méně než jejich kolegyně z organizací příspěvkových.

„Takto nerovné nastavení vede k malému zájmu o práci v neziskovém sektoru a neustálému nedostatku odborného personálu. Proto navrhujeme ministerstvu nové cesty v nastavování financování sociálních služeb. Za ideální považujeme financování přes tzv. normativ. O tom, jak má být vypočítáván, jsme vedli dlouhodobé diskuze a došli jsme k závěru, že nejspravedlivější to bude podle úvazku v přímé péči,“ komentuje Jan František Krupa a vysvětluje: *„Podle počtu obslužného personálu lze odhadnout, jak náročná je cílová skupina. Kdybychom jako příklad vzali domov pro seniory, v jednom může být každý upoután na lůžko a v druhém budou klienti víceméně samostatní, lůžek mají stejně, ale úvazků bude potřeba více tam, kde je potřeba lidi polohovat, provádět osobní hygienu a podávat stravu. Proto jsme přesvědčeni, že normativ nemá být počítán podle počtu lůžek, ale dle úvazků v přímé péči.“*

Platforma 10 považuje za velmi podstatné, aby do výpočtu normativu byly promítnuty i veškeré náklady, tedy i pracovníci jako účetní, údržbáři, uklízečky, management a veškeré provozní náklady.

„Pokud by se toto povedlo nastavit, jsme přesvědčeni, že by se srovnal základní přísun finančních prostředků mezi státní a nestátní poskytovatele sociálních služeb. Normativ by měl být financován ze tří zdrojů, především z kapitoly 313, ale zákon by podle našeho mínění měl také jasně sdělovat, jakou součinnost musí garantovat kraj a město či obec,“ doplňuje závěrem Jiří Lodr, prezident České rady sociálních služeb.

Na problematiku nerovnoměrného systému financování a rozdíly v odměňování mezi veřejným a nestátním sektorem sociálních služeb upozorňuje kampaň www.stejnaodmena.cz, se kterou přišla Platforma 10. Její zástupci se jednoznačně shodují na tom, že za stejnou práci, popsanou v zákoně o sociálních službách, má být stejná odměna. Zajedno jsou i v tom, že je zapotřebí systémová změna financování sociálních služeb tak, aby se zásadní bariéra pro rovnocenné odměňování lidí v sociálních službách odstranila.

<https://armadaspasy.cz/platforma-10-vola-po-jednotnem-a-ferovem-systemu-financovani-socialnich-sluzeb>